

Geachte aanwezigen

Vandaag herdenken wij 'een ieder' die tijdens de tweede wereldoorlog in dienst of als burger van het Koninkrijk der Nederlanden zijn leven verloren in de strijd voor vrijheid, maar ook hen die simpelweg slachtoffer zijn geworden van deze oorlog. In het bijzonder haal ik 'een ieder' aan omdat in de voormalige koloniën van Nederland tijdens de tweede wereldoorlog ook mensen zijn overleden die zich hebben verzet tegen onderdrukking. Sommige uit eigen beweging, andere in dienst van het koninkrijk.

Ikzelf ben van Surinaams Nederlandse afkomst. Twee opa's en een oma afkomstig uit Suriname, een oma van Friese komaf. Van mijn oma weet ik dat mijn Friese overgrootvader meerdere malen gevangen is genomen door de Duitsers. Hij moest werken in een munitiefabriek. Zijn verzet was dat hij zo nu en dan een vliegtuigbom monteerte zonder ontstekingsmechanisme. Hij is meerdere malen ontsnapt en weer gevangen genomen.

Zelf ben ik van een generatie die de tweede wereldoorlog uit schoolboeken kent. Tijdens mijn dienstitijd bij defensie kreeg ik de kans vernietigingskamp Auschwitz te bezoeken. Bij aankomst raakte ik direct overweldigd door emoties. Emoties die ik niet kon plaatsen. Niemand van mijn familie had daar gezeten, maar je voelt het leed dat daar heeft plaatsgevonden. De haat. De ontbering.

Op een gegeven moment stond ik daar bij een monument met mijn peloton om een eregroet te brengen aan de overledenen. Een kleine man liep op mij af en vroeg of ik een Duitse militair was. Toen ik vertelde Nederlands te zijn, kwam er opluchting op zijn gezicht en hij omhelsde mij. Bij die omhelzing zag ik een tatoeage op zijn arm die ik meteen herkende van foto's uit lesboeken. De man vertelde mij in tranen dat alles wat je leest en hoort over Auschwitz, ook echt is gebeurd. Hij had het meegemaakt! Overleefd! En kwam elk jaar vanuit Israël naar Polen om dit te vertellen. Dat voelde hij als zijn plicht.

Wat veraf is, kan tegelijkertijd heel dichtbij zijn, of dichtbij komen. Als je er oog voor hebt. Als je het weet. Tijdens mijn bezoeken aan Suriname zag ik eens een scheepswrak in de Suriname rivier. Later kwam ik erachter dat dit van het Duitse koopvaardijchip de Goslar was. Het schip was tot zinken gebracht op het moment dat bekend werd dat Nederland in oorlog was met Duitsland. Er was opdracht vanuit Nederland om alle Duitse schepen in de koloniën te laten zinken.

De oorlog bereikte op meer manieren de koloniën van toen. Een feit dat pas sinds een aantal jaar steeds bekender wordt. Mensen uit de koloniën hebben

meegevochten tijdens de tweede wereldoorlog, sommigen lieten in deze strijd hun leven.

‘Zij die hun verleden niet kennen, zijn veroordeeld tot de herhaling ervan.’ Deze bekende quote van de Frans filosoof George Santayana heeft in deze tijd van social media en nepnieuws nog niets aan waarde ingeboet. Zo merk ik in mijn werk als politieagent, maar ook privé.

Social media verbinden mensen over de hele wereld. Maar het is ook een platform geworden voor het pesten en uitsluiten van mensen, het criminaliseren en beledigen van culturen en bevolkingsgroepen, het uitvechten van politieke tegenstellingen en het verspreiden van nepnieuws. In plaats van de dialoog met elkaar aangaan, wordt op ‘veilige’ afstand onvrede geuit.

Naar mijn mening verliezen wij hiermee het oog voor elkaar. Gaan wij niet meer de dialoog met elkaar aan. Proberen wij ons niet meer in elkaar te verdiepen en te interesseren, niet meer van elkaar te leren. En komen we steeds meer tegenover elkaar te staan.

De nazi’s gingen van pesterijen via verwijten en criminalisering van groepen uiteindelijk over tot massamoord. Dat wetend moeten wij blijven reflecteren op ons handelen. En leren van de geschiedenis, individueel en als samenleving in zijn geheel. Wij moeten ons realiseren dat verschillen en tegenstellingen ons ook kunnen verbinden. Een diverse samenleving maakt ons sterker en beter. Omarm dat. Omarm en respecteer de ander.

Vandaag herdenken wij de gevallen die vochten voor juist zo’n een wereld en een samenleving waarin wij elkaar respecteren om wie ‘wij’ zijn.

Tegen mijn generatie wil ik zeggen: wij zijn de toekomst.

Een generatie met een andere kijk op de wereld, die van zich laat horen, die diverser is dan ooit te voren, maar met op heel veel vlakken een gedeelde geschiedenis. Leer van de generaties voor ons. Herdenk de mensen die in heel het koninkrijk der Nederlanden zijn gevallen in hun strijd tegen onrechtvaardigheid, en voor onze vrijheid. Leer ook van de fouten die toen zijn gemaakt.

En tegen de generaties voor mij wil ik zeggen: luister naar de jongere generaties. Veroordeel ze niet als zij iets niet begrijpen of anders interpreteren dan u. Het is een andere tijd. Maar blijf met ze in gesprek, geef de lessen door. Laten wij hier in de wijk, in de stad en daarbuiten ervoor zorgen dat wij naar elkaar blijven luisteren en onze verschillen koesteren.

En tegen een ieder wil ik zeggen: de huidige polarisatie en uitsluiting van de ander, is een gif waarvoor wij samen het tegengif moeten zijn. Kijk links en rechts van je. Zie de verschillende mensen hier staan: in leeftijd, geslacht, geaardheid, culturele en etnische afkomst. Geen WIJ en ZIJ, maar ONS. Laat de geschiedenis zich niet herhalen.